

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja raz en nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vrn.

Št. 69.

V Ljubljani, torek dne 26. marca 1918.

Leto II.

Češka politika.

Dne 9. februarja 1918 so izdali dr. Karel Kramář in semišljeniki izjavo, s katero so ustanovili češko državno pravno demokracijo, novo stranko, ki bi ime la osredotočiti vse narodne moči in po svojem izvrševalnem odboru dati ji politično avtoriteto. Glavni cilj nove stranke je suverena češka država na ozemlju historičnega prava, nerazdeljene zemlje krone češke in ozemlja slovaškega. Ta splošni program je specializirala stranka dne 10. marca v protestu proti odcepitvi »Deutschböhmen«. Poudarja: 1. da so mejne gore češkega ozemlja prirodna obramba proti vnanjemu sovražniku, 2. kraljestvo češko je prirodni enotni organizem, ne more se ga deliti, ker en del dopolnjuje drugega, 3. glavno mesto Praga je edino središče tega enotnega organizma, 4. ozemlje, na katerem prebivajo Nemci je bilo stoletje obljubeno po češki narodnosti in danes ni več sklenjeno nemško, marveč mešano narodno ozemlje.

Organ socialdemokratične stranke češke »Pravo Lidu« je 12. februarja konstatiral, da je nova stranka očitno buržoazna, ako si pridevke ime demokratična, je to le sredstvo v spoznanju, da meščanstvu v bodočini češki državi ne more biti več odločilnega pomena. Drugi cilj nove stranke je, združiti vse buržoazne stranke. A tudi tega cilja ne more doseči, ker novi stranki niso pristopili ne narodni socialci, ne staročeši, niti ne večina mladočeških poslancev. V novo stranko je pristopil le del realistov, naprednjakov in Moravska ljudska stranka. Od realistov je pristopila le skupina dr. Šamala, Drtine, Herbena. »Pravo Lidu« konstatira ob izjavi dr. Kramářa: »da je sila naroda češkega v njegovih širokih masah«, da je to končno le obljuba, katere socialna demokracija češka ne sme pozabiti. Tudi nemška socialna demokracija na Češkem je konstatirala, da je izjava nove stranke popolnoma buržoaznih nazorov. Priznava zahtevo češkega naroda po jedinstvu, po združitvi s slovaškim ozemljem, a zahteva tudi za nemško ljudstvo načelo samoodločevanja, sameupravo in združitev z nemškim narodom.

Izjava nove češke demokratične stranke je dejanski nevzdržljiva. Po historičnem pravu Čehi ne morejo zahtevati združitve s Slovaki, ki je mogoča edinole po principu samoodločevanja narodov. Po tem principu pa zopet ni mogoča vzpostavitev krone češke, ki podreja velik del nemške narodnosti pod samovlado češkega naroda. Princip samoodločevanja izključuje historičen princip. Enako nevzdržljiva je zatrjevana demokracija češke buržoazije. Formula, da je demokracija združitev vseh stanov enega naroda v eno samo politično in gospodarsko celoto, je neresnična. Mogoč je princip meščanske države, ki hoče ohraniti vse stanovce, toraj tudi razliko kapitalističnega razreda s proletariskim. Meščanska demokracija toraj v bistvu ni nič drugega nego poskus zveržiti dva nezdržljiva elementa, ki sta kapitalizem in proletarijat. Kakor slovenski meščanje in narodnjaki, tako tudi češki zavijajo pomen pojem razreda. Sofistično odklanjajo principijelno različno stališče posameznih stanov v državi, trdeč, da je mogoča polna gospodarska in socialna združitev, nečijo sprejeti jasnega pojma proletarijata o razredu, t. j., da predstavlja ljudstvo le razred delavcev-producenotov in da ljudstvo pride do veljave le potem socialne revolucije, t. j., da se oblast države preloži na delavce-producenote, ne glede in proti interesom posameznih dosedanjih stanov, t. j. posebnih interesov delavcev, kmetov, obrtnikov, trgovcev in prostih polklicev.

Voditelj narodnih socialcev Václavu Křofač je pričel izdajati »Ponedělník«, s katerim se češka narodna socialna stranka odločno postavlja na razredno stališče in proti češkemu meščanstvu. Zaman je torej trditi naši jugoslovanski demokraciji, da nastopa češka demokracija enotna, kar je tako malo istina, kakor da je jugoslovanska demokracija enotna stranka.

Dejstvo je, da so češke meščanske stranke tudi danes med seboj razpore in da med njimi ni in tudi ne more biti enotne smeri, radi načelnih nasprotij, katere tiče v programu historičnega prava in načela samoodločitve in načela razrednega boja. Bila je često usodepolna hiba slovenske politike, da je sledila brez pomisleka politiki Čehov. Češka politika je bila omogočena dualizem. Kakor Ukrajinci in Poljaki zapuščajo »Slovanski blok«, kedar to velevalo njih posebni interes, tako tudi češka stranka nikdar ni solidarno stala ob

strani slovenske stranke. Češka politika je bila izključno češko egoistična in je tudi danes. Naj le da avstrijska vlada čutiti Čehom, da se bliža vsaj deloma njih zahtevam, pa ostane jugoslovanska demokratična stranka sama. Izjava dr. Stranskega, da Čehi niso za skrajno opozicijo in da bi se dalo govoriti z avstrijsko vlado na konferenci, kaže na to.

Češka politika slovenskemu ljudstvu ne more biti za zgled. Bila je često usodepolna in utesne biti še.

Dr. H. Tuma.

Brez armade!

Kdor čita naše meščansko časopisje od »Naše Moči« do »Slovenca« in od »Domovine« do »Slovenskega Naroda« bo dobil utisek, da je naša stranka v razsulu, zlasti začasa deklaracijskega gibanja. Vsekakor hočejo prepričati sebe in javnost, da je slovensko socialistično delavstvo obrnilo hrbet svoji stranki, ter da so ostali voditelji brez armade. Skušajo tudi dokazati, da so tega voditelji naše stranke sami krivi, ker nočejo kar meni nič tebi nič trobiti v en rog z meščanskimi strankami. Marsikdo, ki ni bolje informiran kakor po tem časopisju, bo mislil, ti socialistični voditelji so res pravi norci, ki ne vidijo, da jih delavstvo zapušča. Naša stranka in nje voditelji radi privoščijo meščanskemu časopisju to veselje, da si domišlja vsak dan desetkrat, da je naša stranka onemogla.

Tisti pa, ki imajo kaj vpogleda, so seveda prepričani, da je naša stranka sorazmerno bolj utrujena, kakor je bila pred vojno. Naša stranka se je pred vojno opirala večinoma na industrijni proletarijat; na tega se opira tudi danes in se bo še v bodoče. Razlika je ta, da je naš delokrog danes vsled vojne omejen le na Kranjsko, Štajersko, del Koroške, Istre in Trsta. A tudi v teh krajih je večina industrijskega delavstva v vojaški službi.

Vzlic tem neugodnim razmeram lahko s ponosom konstatiramo, da so danes v četrtem letu vojne naše pozicije mnogo trdnjeje, kakor so bile pred vojno. Naše strokovne organizacije se na celi črti imenitno razvijajo.

Poglejmo naše rudarje, ki so bili vedno ponos naše stranke: Podružnica v Trbovljah šteje danes okrog 1000, v Zagorju okrog 400, v Hraščniku 350, v Idriji 300, v Labinju 500 članov. Razen teh imamo še več drugih manjših podružnic v Št. Janžu, v Velenju, v Črni in drugod. Skupno število organiziranih slovenskih rudarjev je danes samo v našem delokrogu nad 3000. Mnogo jih je pa tudi na gorenjem Štajerskem in drugod. Enako lepo se razvija kovinarska organizacija. Na Jesenicah imamo danes 1100 članov, v Ljubljani okolo 200, prav toliko če ne več je slovenskih članov v Pulju in tudi v Trstu.

Poglejmo naše železničarje, ki so bili vedno med pionirji naše ideje, in ki so v tej vojni bili preganjani kot zverina iz kraja v kraj, podrejeni disciplini, izročeni stradanju in pomankanju sploh, imajo v slovenskem ozemlju na 2000 organiziranih slovenskih članov. Kje so druge stroke, kakor mizarji, peki in drugi ki so kljub gospodarski krizi in pomankanju dela ohranili pri življenju svoje organizacije. Tudi organizacija tobačnih delavcev, ni samo ostala pri življenju, temveč je ohranila svoje članstvo, ki ga je imela pred vojno.

Kaj je danes postala naša gospodarska organizacija? Poglejmo naša konsumna društva za Ljubljano in okolico, v Zagorju, Trbovljah, Hraščniku, Idriji in drugod, kako lepo se razvijajo! Njih bilance to jasno kažejo.

Tudi politična organizacija danes lepo napreduje, po vseh industrijskih krajih. In z dežele se dan za dnem oglašajo posamezni člani za pristop v stranko. To kaže, da se bodo tudi po deželi v najkrajšem času osnovalo krepke politične krajevne organizacije. Naše politično delo se imenitno razvija. Na naše shode prihaja na stotine in tudi na tisoče poslušalcev, dasi na shodih ne govorijo ne državni poslanci, ne ljubljenci naroda, temveč večinoma priprosti delavci.

Tudi naš tisk se lepše razvija kakor pred vojno vzlic vsem težočam. To je moč in delo nas, ki smo brez armade. In ta armada bi bila še večja kljub narodnjaški protagitaciji in blatenju, če bi naša stranka imela več agitatoričnih moči na razpolago ali vsaj del tistih, ki so pri vojaki. Zakaj danes bi lahko rekli, da smo armada brez voditeljev in ne voditelji brez ar-

made.

Sedaj bi lahko vprašali, kje so organizirane mase novokrščene liberalne stranke, ki danes prireja shode, po milosti klerikalcev, ker drugače niso sposobni iti nikamor. In ta stranka ima na razpolago ljudi, denar, razvit tisk in javno mnenje. Taki ljudje hočejo nas omalovaževati!

Svobodno jim! Mi gremo naprej tudi proti njih volji, zakaj slovenski proletarijat ve, kje je njegovo mesto, in sam si bo uredil tako, da bo njemu prav.

Simptomatična socialist. volitev na Nemškem.

Izid državnozbornske volitve v Niederbarnimu, katerega je zastopal umrli poslanec Stadthagen, je izzval na vseh straneh največje presenečenje: večinski socialisti gotovo niso mislili, da si pribore tako učinkovito zmago, in neodvisni se gotovo niso bali, da bodo izgubili ta volilni okraj, katerega so prištevali svojim trdnim postojankam. Stadthagenov mandat se je smatral za neizgubljivo posest neodvisnih. Bilo bi bedastoče in ne bi imelo smisla, ako bi se o tem motili, da volilni izid predstavlja učinkovito in dalekosežno zmago večinske stranke in za manjšino težak in občuten poraz. Leta 1912 je Stadthagen v tem velikanskem volilnem okraju, ki takrat ni štel nič manj kakor 152.415 volilcev, od katerih jih je 129.269 volilo, lahko zmagal z 92.559 glasovi. Kako neizmerno rastejo volilci, priča primera prejšnjih volitev, v letu 1908, ko je za Stadthageva glasovalo le 57.862 volilcev. Udeležba volilcev je bila topot vsled vojne seveda nemalo manjša; toda oba socialna demokratična kandidata sta tokrat spravila nase še vseeno enaki delež oddanih glasov (okrog 70 odstotkov). Socialnodemokratični skupni delež je tedaj ostal neizpremenjen.

Prestavilo se je le, in sicer temeljito, razmerje med obema strujama v stranki. Gotovo je bil Stadthagen vedno zaupnik in kandidat cele stranke, toda bilo je vendar tako, da se je ves okraj, celotno socialnodemokratično volilstvo zbralo v znamenju radikalizma. Tedaj ni tako, da se je že znotraj obstoječa delitev potrdila tudi zunaj, temveč verjetneje je, da so dosedaj radikalne mase prišle k večinski stranki. In to se ni hotelo prorokovati ravno v tem okraju.

Da so neodvisni pod neugodnejšimi razmerami vodili volilni boj kakor večina, je samoobsebi ujemno, kar je treba pri izidu volitve seveda tudi upoštevati. Glavni vzrok je pač ta, da neodvisna smer nima v Berlinu nobenega dnevnika, potemtakem so delavci, ako tu streme za smerjo »Vorwärts«, navezani na ta edini organ socialne demokracije v Berlinu, tedaj na vsak način padajo v to strujo. Če se upošteva, da je bil Stadthagen celo svoje življenje in delovanje trdovraten radikalec, da je bil tako vpleten s svojim volilnim okrajem, kakor redko kak poslanec, tedaj moramo trditi, da je njegovo utelesenje, njegovo mišljenje prešlo na njemu skozi desetletje udane delavce in jim prišlo v meso in kri. K temu pride še, da so se sporna vprašanja, za katero se je šlo v vojni, skozi leta najstrastnejše obravnavala in prešinila vsakega posameznega delavca. Nazori volilcev se morajo ustaviti pred vsako agitacijo. Tudi to se ne sme pustiti v nemar, da so ravno zadnji dogodki nemške politike, razmotrivanje štrajka, mirovni sklep v Brest-Litovskem in vse kar je z njim v zvezi, vkorakanje na Finsko, vendar še bližji vedno neprikrito nastopajočim aneksionističnim nakanam, da se tako utrdi radikalna smer med delavci. Ravno vsled tega je volilna zmaga večine tako pomembna: ker kaže, da politika večine, ta politika absolutnega nikoli odpovedujočega vstrajanja, ki prestane vse otežkovalne preizkušnje in se v resnici pomika na rob stvari sami, da ta politika domačega miru z vladajočimi krogi sme računati tudi na odobrenje delavskih mas. Kdor smatra to politiko za neplodnosno in nevarno zmoto, ta mora pač obžalovati ta volilni izid, ki podere zadnje upanje, da se bo večina še kdaj ločila od zadržanosti s politiko vladajočih. Politika sile, ki izvojuje uspehe, ki bi odpovedala sporazumljenju, politika imperijalizma, ki je vkljub vsemu odrekanju temelj velikomemške politike že od božiča sem, ta je svojo zapeljivo moč raztegnila tudi na delavske mase. Volitev večinskega strankarja, Wissela, je očitiden dokaz za to.

Pri porazu neodvisnih je sodelovalo tudi razpoloženje delavcev, ki se obrača proti razdvojenju nekdanje tako močnejše stranke in za razdvoj napravi odgovorne one, ki so jo razdvojili — vseeno, kateri razlogi ji služijo pri tem. Razdvoj je brez dvoma neodvisnim mnogo škodoval. Na mesto ustvarjajočega radikalizma je stopil edini boj proti stari stranki. Ako je bila kdaj velikomestna stranka predpoda vseh socialno-demokratskih strank, napravlja pogled na njeno razdvojenost danes malo razveseljivega in posnemajočega.

Politični pregled.

Iz gosposke zbornice. Gosposka zbornica je na zadnji svoji seji nespremenjeno odobrila zakon o kongruu, zakon o vojnih davkih za leto 1918 ter celo vrsto drugih v poslanski zbornici sprejetih zakonskih osnov. Prihodnja seja se skljuje pismenim putem.

Jugoslovenska država. Pariški srbski poslanik Vesnić se je vrnil s svojega potovanja v Ameriki, kamor je šel propagirati misel za ustanovitev jugoslovenske države in je izjavil, da je Wilson, kakor tudi vse javno mnenje Zedinjenih držav prepričano, da je mogoče končati vojno le, če se ustanovi tudi jugoslovenska država, ki bo morala kljubovati nemškemu zavojvalnim poželenjem.

Nemški državni zbor je v petek v drugem in tretjem čitanju sprejel trimesečni proračunski provizorij. V debati je socialni demokrat Ebert izjavil: Od državnega konclerja pričakujemo, da bo ukrenil vse potrebno, da se obmejnimi narodom na vzhodu omogoči razvoj narodnega življenja v smislu samoodločevanja. Državni zbor je nadalje razpravljal o mirovni pogodbi z Rusijo in Finsko. V debato je posegel tudi poslanec Scheidemann, ki z ozirom na to, da je s to pogodbo vojna na vzhodu končana, njegova stranka ne odklanja pogodbe, pač pa se glasovanja ne bo udeležila. Mirovna pogodba je bila pri glasovanju en bloc odobrena, na kar je predsednik zaključil zasedanje z naslednjimi besedami: »Razidemo se v trdnem zaupanju, da bodo naši hrabri in iskušeni vojskovodje do trenutka, ko se zopet snidemo, izvajali zmogovit konec vojne.« Zasedanje se je potem odgodilo do 16. aprila.

Ožja volitev v Niderbarnimu. Okrožna konferenca neodvisnih socialistov priporoča za ožjo volitev, da se vzdrže volitve.

Socialnodemokratski kandidat urednik Alfred Felisch v Kaminicah je bil pri nadomestni volitvi v 47. saksoskem volilnem okolišu izvoljen postancem za deželni zbor.

Italija. Kakor poroča Agenzia Stefani, je italijanski vojni minister general Alfieri odstopil ter prevzame neko poveljstvo na fronti. Namesto njega je imenovan vojni ministrom general Vittorio Zuppelli.

Danski državni zbor razpuščen. Danski državni zbor je bil na kraljev ukaz razpuščen. Nove volitve se vrše dne 22. aprila.

Holandska protestuje. V holandski prvi zbornici je vnanji minister London naznanil: Združene države so sklenile zapleniti holandske ladje ter so svoj sklep že izvršile. Ukrep ni v nobenem oziru opravičen. Glasni protest holandske vlade bo odmeval v celi deželi. — Iz Washingtona poroča Reuterjev urad: Kapitani tistih holandskih ladij, ki so jih zaplenili, so izjavili, da s protestom oddajo poveljstvo.

Proti anarhiji. Z ozirom na obstoječe razmere v Rusiji je Trockij izjavil, da je nujno potrebno sestaviti disciplinarno armado. Na Ruskem vlada vseobča anarhija. Da se bomo mogli zopet prosto gibati, moramo delati na vse pretege, da napravimo konec nerednosti.

Boljševiška zmaga. Pri volitvah v petrograški mestni svet so dosegli boljševiki presenetljivo zmago. Od 201 glasov so jih dobili boljševiki 189, levi revolucionarji 10, na dve drugi stranki je odpadel po en glas.

Republika Tavrija. Vlada v Tavriji, ki tvori del Ukrajine, je proglasila Tavrijo kot republiko, a ne priznava nadvladje Rade v Kijevu.

Bonar Law o nemški ofenzivi. Angleški poslanski zbornici je minister Bonar Law v soboto poročal o napadu nemške infanterije na angleške pozicije. Napad — je rekel minister — je najresnejši, kar se jih je izvršilo na kaki točki angleške bojne črte, odkar se je pričela svetovna vojna. Naš generalni štab in versailleski vojni svet sta seveda proučavala, kaj je v slučaju napada storiti. Brezpogojno mu bomo kos.

Anglija oboroži zaplenjene ladje. Iz Londona se brzojavno poroča: Vlada namerava zaplenjene holandske ladje oborožiti. Kolikor mogoče hitro bodo z njimi po atlantskem oceanu prevažali pred vsem živež, pa tudi vojake.

Anglija zgradi še 138 ladjedelnic. V angleški spodnji zbornici je poročal Lloyd George, da namerava vlada zvišati število ladjedelnic za 138, in da jih je od teh 110 že v obratu. Jekla da je dovelj na razpolago, manjka pa le delavcev. Predlagalo se je že, da bi se dobavilo v to svrhu 20.000 mož iz vojske, vendar da tega ni svetovati. Vlada je mnenja, da bi mogla s posebnimi prizadevanji pokriti primankljaj mesečnih 120.000 ton angleškega ladijskega prostora. Zadnji čas

so se znatno zmanjšale izgube, povzročene po podmorski vojni U-čolnov. Če bo mogoče zgraditi mesečno 100 do 120 ton ladijskega prostora, bo s tem bolj prikrajana vojna, kakor z vsemi drugimi napori Anglije.

Dnevne beležke.

Občni zbor društva tiskarskih pomočnikov na Kranjskem se je vršil v nedeljo dopoldne v društveni sobi. Predsednik tovariš Werzak je podal poročilo o odborovem delovanju, ki je bilo sprejeto brez ugovora na znanje. O finančnem stanju društva smo že minuli teden poročali. V odbor so bili izvoljeni: L. Werzak načelnik; I. Mlinar, namestnik; zapisnikarja: J. Samša, A. Strekelj; računovodja in blag. O. Planinc; namestnik J. Pulko; knjižničar: A. Bräufach, F. Mlakar; prisednika: F. Čarman, M. Repše; računski pregledniki: P. Drachsler, F. Ojstriš, O. Tutta. Člani so se pritoževali o razmerah slabih mezdnih razmerah ter je občni zbor sklenil primerno resolucijo, ki jo pošlje odbor zveznemu načelniku.

Zagorje ob Savi. Iz Zagorja nam pišejo: Pri rudniku se delavcem vedno slabeje godi, ne samo, da morajo stradati in delati kot živina in če potem obole zaradi naporne dela, jih še potem, ko so bolni, skušajo preganjati. Mizar Trebašak, ki je bil nekoč itak tako težko poškodovan, da se mora še bolj mučiti, če hoče opravljati vsa dela, katera opravlja človek, ki ima zdrave ude, je obolel dne 19. t. m. in se je zaradi tega paznik Fink razburjal v delavnici. Mu bom že pomagali, če se mu ne ljubi tukaj delati, pa mu preskrbim slabejšo delo. Ko so Trebašaku njegovi sodelavci to povedali, je šel k pazniku delavec sam ter ga hotel poprositi, naj mu ne žuga zaradi tega, če ne more hoditi na delo, ker je bolan in je to potrdil tudi zdravnik, ki ga je priznal bolnega in je sam pod njegovo kontrolo. Seveda, kaj hujšega! Odgovor je dobil: marš ven, hudič! Res lepe besede, tu se vidi, kakšno sliko ima paznik v tem težkem času. Tako ravnanje z ljudmi je vendar več kakor čudno. Prepričani smo, da vodstvo samo ne more soglašati s tako surovostjo. Gospoda Finka opozarjamo torej, naj se spominja, da je tudi sam delavec in če je postal paznik, se ni ves svet njegov. Veliko je že bilo v Zagorju ošabnih paznikov, toda časi so se spremenili in dobili so pravtako brco kot revni delavci. Toliko za danes z upanjem, da se gospod Fink poboljša.

Železniški promet o Veliki noči. Uradno se razglša: Z ozirom na velik naval vojakov, ki v znatnem številu dobe za praznike kratek dopust, je za vsakega posameznika bolje, da v praznikih opusti vožnjo z železnico ter jo preloži na pripravnejši čas.

Cenejša železnična vožnja. Za častniške in vojaške uradnike ter njih svojce so uvedli znižano vožnjo po železnici »izven službe.« Torej vendar napredek!?

Revizija prtljage vračajočih se beguncev. C. kr. urad za prehrano ljudstva je z brzojavnim odlokom z dne 16. marca t. l. odredil sledeče: Če se vračajo begunci v zbirnih vagonih, se prepeljavajo njih živil, živine, semena in krmil ne sme delati nikake ovire in se jim ista ne smejo odvzemati. Te zaloge se ne smejo pregledavati, niti pri oddaji, niti med potom in tudi ne na kraju namembe. Isto velja za posamezno se vračajoče begunce, če se izkažejo z legitimacijo za potovanje v domovino, ki jo izstavi okrajno glavarsvo sedanjega bivališča beguncev, za Ljubljano pa c. kr. policijsko ravnanjstvo. Kot transportna dovolila za posamezna živila veljajo listi z napisom: »Splošno trans. dov. za živila, krmila in seme domov vračajočih se beguncev.« V transportna dovolila lahko begunci sami vpišejo mnogo in vrsto omenjenih stvari, potrdi in s pečatom opravi pa jih oblast, ki izstavlja legitimacijo.

Še vedno pomanjkanje petroleja. Na zadnji seji sveta za razdelitev petroleja je zastopnik trgovskega ministrstva pojasnil sedanje stanje razpoložljivega petroleja ter povdarjal, da se položaj vsled pomanjkanja premega in vsled težkoč dovoza petroleja vkljub zvišanju romunskega pridelka ni še nič zboljšal. Tudi sklep miru z Rumunijo v bližnjem času še ne bo zboljšal položaja, vsled česar se bo razdelitev tudi v letošnjem poletju morala še v isti meri omejiti, kakor lansko leto. Svet je vzel izjavo v znanje ter izrazil željo, naj se razdelitev petroleja strogo nadzoruje.

Koliko velja »železna kopel narodov«. Zakladni tajnik grof Roedern je rekel v nemškem državnem zboru, ko je utemeljeval 15 milijard vojnega posojila: »Angleški zakladni kancler pravi, da znašajo vojni stroški povprečno 130 milijonov na dan. Mi imamo še nekoliko manjše stroške. Toda kmalu bomo dosegli angleške stroške. Glavno breme vojne v Evropi nosita tudi v tem oziru Nemčija in Anglija. Računanje stroškov svetovne vojne postaja vedno težavnejše, zakaj, ne vem, kaj bosta južna Amerika in Azija porabili zanjo. Omejujem se na strahovito številko v Evropi, ki pa je bolj strahovita za naše nasprotnike kakor za nas. Računam, da niso dosedanja vojni stroški Evrope manjši nego 550 milijard. Od teh je izdal sporazum najmanj 370 milijard, skupina osrednjih držav s svojimi zavez-

nicami ne več nego 180 milijard. Če preračunamo stroške na osebo, pripada na Nemčijo na osebo 1600 mark, na Anglijo pa nad 2400 mark, na Francijo nad 2500 mark in v Italiji so vojni stroški dosegli približno tisto višino kakor v Avstriji.

Centrale in gospodarske zveze. Glavni odsek za vojno in prehodno gospodarstvo je imel dne 22. t. m. svojo drugo sejo. Predsednik, sekcijski šef Riedl je podal pregled o dosedanjem delovanju pododsekov in o organizacijskih ukrepih na industrijskem, trgovskem in obrtnem polju. Razloževati je treba dve glavni obliki vojnogospodarskih organizacij. Centrale in gospodarske zveze. Centrale po svoji strukturi niso sposobne, da bi opravlale oblastvene funkcije. Vlada je sklenila, odpo-moči temu s tem, da ustanovi vojne in gospodarske zveze. Njih naloga je dvojna; te zveze so organi vlade, kateri na lastno željo ali pa same od sebe svetujejo, obenem so pa tudi upravni organi v vseh tistih slučajih, v katerih jim je bilo naročeno izvesti upraviteljske ukrepe.

Splošni odpust poljedelcev. Dne 21. marca je sprejel ministrski predsednik dr. Seidler poslanca Staneka, ki je predložil celo vrsto pritožb Čehov glede na dopuste in glede na aprovizacijske zadeve. Poslanec Stanek je obračal ministrovo pozornost na to, da preneha dne 31. t. m. splošni odpust poljedelcev in da niso dobile politične oblasti dosedaj še nikakršnih navodil, kako naj ravna v tej stvari. Dr. Seidler je obljubil, da bo rešil stvar ugodno. Tudi glede na dopuste moštva, odrejene od zgoraj, je obljubil minister primerno ugodno vplivati.

Živio, vojska! Iz dunajske »Reichspošte«: Vojno bi mnogi precej lažje prenašali, ko bi pojmlili bistvo te strahote, njen cilj v svetovni celini. Večina trpi zlasti duševno pod njo le zaradi tega, ker jo gledajo napadno in jo potem cenijo. Polni so zaupanja do naravne dobrote človeške narave, pa preklinjajo vojno, ki je uničila njihove ideale. Oni naj bi ne preklinjali vojne, ki premaguje pogane, hinavce, razkrinkuje in na dan spravlja korupcije. Vojna pride iz duševnih strasti. Nobene uredbe in razsodišča niso v stanju, da bi jo zadržale, ako ne bo izvirala iz duš. Vojna je kos v okviru npravstvenega svetovnega reda: njenih udarcev najglobokejši smisel je ta, da v človeških dušah zamori strasti, ki ustvarjajo vojno, da se človeštvo povzpne k pravi kulturi... Tako blagoslovlja dr. Eberle vojno, katero je papež preklinjal!

Umiranje v zaledju. Polagoma slabe in umirajo ljudje, zlasti otroci, starčki in osebe, ki imajo v sebi kali dolgotrajne bolezni, tuberkuloze in podobne. Tako navaja dunajski višji mestni fizik dr. Böhm v »Wiener medizinische Wochenschrift« v temeljitem članku, kako silno vpliva pomanjkljiva prehrana na zdravstvene razmere na Dunaju. Število porodov let 1912, ko jih je bilo 37.387 je padlo l. 1917 na 20.674. Nasprotno pa število mrlicev naglo narašča. Leta 1913 je umrlo 32.314, leta 1917 pa 46.541 oseb. Do 20 odstotkov teh oseb je pomrlo za pljučno tuberkulozo. Vsaka peta oseba je umrla torej na pljučni tuberkulozi.

Živila iz Ukrajine. Uradno se razglša: Kot prva pošiljatev je dospelo iz Ukrajine naslednje blago: V Podwoloczysko 7 vagonov fižola in graha, 17 vagonov čebulic, 1 vagon mila, 22 vagonov olja, 1 vagon jaje, 2 vagona kavčuka in 15 vagonov praznih vreč; v Brede 3 vagona zdroba in ješprenja.

Krojač okrajnega glavarja. »Lidove Novine« pišejo: Krojač Franc Dufek v Eibrschützu je dobil od vojnega ministrstva vsled priporočila dvornega svetnika Schöna, okrajnega glavarja v Brnu, večje naročilo plaščev za vojne ujetnike. Dufek je namreč tudi dobavitelj oblek za gospoda dvornega svetnika Schöna in ta čast mu je pomagala do protekcije dvornega svetnika. Na podlagi naročila je prejel Dufek od centrale za volno 8000 metrov volnenega blaga po 32 K meter. Dufek je napravil za preiskušnjo plašč, katerega je predložil ministrstvu. To pa je dognalo, da je blago za plašč prelahko. Naročilo je tedaj izostalo in centrala bi morala zahtevati blago nazaj. To se ni zgodilo in Dufek je prodal vse blago brnski podružnici praške kreditne banke, ki mu je plačala za meter 57 kron, tako da je Dufek zraven zaslužil čistih ali bolje rečeno, ne čistih 200.000 kron. — To vse z izvršitvijo enega samega plašča. Dobro je le dejstvo, da je centrala pozabila od krojača gospoda okrajnega glavarja terjāti za izgotovitev vjetniških plaščev določeno, a ne uporabljeno blago.

Zveza železničarjev v Bosni in Hercegovini priredi dne 31. marca 1918 v Sarajevu v Delavskem domu obči deželni sestanek. Sestanek ima namen okrepiti organizacijo železničarjev. Oklic vabi, da se združijo v enotno organizacijo vse kategorije železničarjev.

Kurentov album. Kakor smo že poročali, bo izhajal v Ljubljani humorističen list »Kurent«. Da pa že prej informiramo občinstvo o smeri in nameni tega šaljivega tednika, ki bo pričel redno izhajati letos julija, izide tekom aprila »Kurentov album«. Ta humorističen almanah bo izšel v večjem obsegu ter bo bogato ilustriran z risbami in karikaturami naših domačih umetnikov. Rokopise sprejema uredništvo »Kurenta« v Ljubljani, Križevniška ulica 9. II. nadstropje.

Deklarac. manifestacija v Ljubljani.

V soboto zvečer se je pripeljal v Ljubljano načelnik Jugoslovanskega kluba državni poslanec dr. Korošec, da sprejme v nedeljo, dne 24. t. m. podpise slovenskih žen za majniško deklaracijo. To priložnost so porabili aranžerji za velike manifestacije dru. Korošcu kot načelnika državnozbornske delegacije. Že na kolodvoru se je zbrala velika množica prebivalstva, zlasti mladine, kjer je prišlo predložiti burne ovacije. Spreved se je potem vil od kolodvora po Dunajski cesti, Selenburgovi ulici in pred magistratu ob klicih in pozdravljanju množic, v katerih se je izražala zahteva po ujedinenju jugoslovanskih narodov in demokratizaciji. Dr. Korošec je pozdravil občinstvo z magistratnega balkona, ki se ga je bilo zbralo pred magistratom, ter naglasil ob kratkem pomen deklaracijske politike. Občinstvo se je nato med pevanjem narodnih pesmi in klici mirno razšlo.

Zvečer je bil prijateljski sestanek v Unionski veliki dvorani, kjer so se sešli manifestanti. Sestanek je otvoril ljubljanski župan dr. I. Tavčar s primernim nagovorom, v katerem je slavlil vstrajno delo jugoslov. kluba za majniško deklaracijo. Prelat Kalan je vspodbujal na vstrajnost ter izjavljal, da sta obe slovenski stranki edini v boju za osamosvojenje Jugoslov. Kljub vsemu smo »židane volje, kot pili bi kraški teran«. Urednik dr. Kramar je govoril v imenu izvrš. odbora narodne napredne stranke. Pohvalil je močatost dr. Korošca v boju za deklaracijo, kar kaže zlasti njeov nastop za njo pred samim vladarskim prestolom. Dr. Korošec se je zahvalil za manifestacije in ovacije in protestiral proti temu, da bi le-te veljale njegovi osebi, ampak vse to velja ideji, za katero se borimo. Vspodbujal je k nadaljnjemu delu in se zlasti zahvaljeval slovenskemu ženstvu za narodno trudopolno delo. Obe stranki sta edini pri delu za uresničitev narodovega ideala, majniške deklaracije...

K besedi se je prijavil na to tudi sodrug Anton Kristan, ki se je udeležil sestanka za uredništvo »Napreja«. Dejal je:

»Častita družba! Z ozirom na doslej izpregovorjene besede sem se priglasi, da razjasnim stališče razredno organiziranega proletariata. Nima sicer pooblastila za to, ali mislim, da je moje naziranje tudi strankano naziranje. Jugoslovanska soc. dem. stranka je na svojem strankinem zboru v decembru lani pozdravila majniško deklaracijo jugoslov. kluba kot politično idejo slovenskega meščanstva in kmetijskega prebivalstva — obenem pa je ponovno pordila svojo resolucijo iz leta 1909., v kateri je jasno in določno izrekla: da je jugoslovanski proletarijat za popolno ujedinenje Slovencev, Hrvatov in Srbov. Sprejela se je na tem zboru tudi resolucija, ki to ujedinenje povsem določno izraža. V javnosti se s temterje pojavljajo napačna mnenja. Jasno je, da je naše jugoslovansko delavstvo z vsem srcem za politično osvobodjenje in samoupravo svojega naroda — ali njegov boj v praktičnem življenju velja več frontam na enkrat, zlasti oni, ki je zanj sedaj najvažnejša: osvoboditvi lastne osebe, lastne družine, svojega »biti« svojega gospodarskega obstanka. Kdor ne pozna skrbi za kosček kruha, komur je dovolj obstoj zagotovljen, ta seve lahko vse svoje hotenje koncentrirana eno. Proletarijat pa tega ne more, ne sme. Proletarijat ve, da bodo tudi v bodoči Jugoslaviji razredni boji med delodajalci in delotermalci — ako se družabni red v temeljih do tedaj ne izpremeni!

Protestiram zato proti podtikanjem, ki prihajajo — upam vsaj iz napačnega porazumevanja položaja in stvari same. (Medklic ravnatelja Remca: »narodno vprašanje je prvo!«) Čujem medklic, da je narodno vprašanje glavno. Dejal sem že, da je brez dvojbe to res za onega, ki je brez drugih skrbi. Za proletarijat, za delavstvo pa je boj za njegovo narodno osvobodjenje vzporeden z drugimi važnimi boji. Pridejo sicer momenti, v katerih se je treba postaviti za kako idejo z vso eneržijo in z vso odločnostjo. Jugoslovanski proletarijat, svest se svojih tradicij, se bo, kadar pride čas, postavil v prve vrste — proletarijat stoji vedno v prvih vrstah, kadar gre za velike ideje. — Kot polnopraven član delavske internacionale stoji jugoslovanska soc. dem. stranka — kar je seve samo posebi nimevno — enako nemški, češki, poljski, italijanski socialni demokrati na stališču samoodločbe in samo-

uprave svojega, in s tem tudi vsakega naroda! Jasno je tudi vsled tega, da je njeni, tedaj naš politični ideal v tem pogledu: demokratična, socialistična jugoslovanska država...»

Govoril je še urednik Miha duhovnik Smodej iz Koroške, ki je dokazoval, da koroško slovenstvo bide velike narodne boje. Ob 10. je župan dr. Tavčar zaključil oficilen del večera.

Med vsakim govorom so pevci zapeli po eno pesem. Občinstvo je govornikom ploskalo. Bil je zanimljiv večer.

V nedeljo dopoldne se je napolnila Unionska dvorana že pred 11. uro do zadnjega kotička. Dvorana je bila slavnostno okrašena s sliko dra. Kreka. Dra. Korošca so ob vstopu v dvorano navzoči aklamirali in gospodične so ga obsule s cveticami. Sestanek je otvorila soproga ljubljanskega župana ga. dr. Tavčarjeva in naglašala v svojem govoru nastop ženstva za deklaracijo in demokratične ideje ter končno izročila dru. Korošcu zbrane podpise ženstva za deklaracijo. Nastopila je tudi Cilka Krekova s preprostim a vznešenim govorom. V imenu hrvaških in čeških žen sta govorili po ena govornica, ki sta označili enako kakor prejšnji govornici, potrebno ujedinenja slovenskih narodov. Nato je izpregovoril dr. Korošec. Označil je voljo južnih Slovanov, pojasnil politične razmere ter izrekel prepričanje, da mora priti do ustanovitve jugoslovanske države potom samoodločevanja narodov na demokratični podlagi. Občinstvo je govornika večkrat prekinilo s klici. Konec manifestacije je bilo šele okolo pol 1. popoldne. Priredbo sta priredili Slovenska demokratičnega stranka (narodno-napredna) in Slov. Ljudska Stranka.

No, pa dejmo podomače.

(Dopis iz Zagorja ob Savi.)

V »Slovenskem Narodu« se je znani zagorski dopisnik zopet malo blamiral pri zagorskih delavcih s svojo lažljivo pisavo. Janez pač pripoveduje, kakor Janez zna. Vsaj je tako težko skrupulac to, kar je očital socialdemokratom, da mu res ne moremo zameriti, zakaj rad bi nekaj povedal, pa ker nima kaj očitati, se je obregnil najprej ob milo, katero je konzumno društvo, ne pa Čobal, prodalo trgovcu Verboletu že pred dvema leti, ko še nihče sanjal ni, da bo mila tako primanjkovalo kot sedaj, ali tudi le, da bo vojna trajala še dve leti.

Da bo pa Janez vedel kaj več, in imel še nekaj materiala, mu povemo še to, da je Verbole Občnemu konz. društvu prodal krompir za protiuslugo. Morda je bil tudi to velik greh. Povemo mu pa še nekaj, da smo namreč odstopili večkrat tudi po 500 do 1000 kg sladkorja gospodu Verboletu in tudi drugim trgovcem, zato ker nismo bili tako ozkosrčni napram tistim, ki niso pri našem društvu kupovali, kakor so gospodje liberalci napram delavcem, ki so člani Občnega konz. društva, Rudniškega konz. društva in Gospodarske zadruge. Sodr. Čobal je privoščil torej tudi Janezu in Tomažu, da jima ni bilo treba piti grenke kave. Janez, saj veš, da Ti je Čobal tudi vstregel, da Ti ni bilo treba jesti nezabeljeno, da Ti ni bilo treba biti v temi in tako še tudi marsikomu drugemu. To je ravno dokaz, kdo snuje sovraštvo, kdo dela razliko in pa krivico raznim prebivalcem.

Iz tega je pač razvidno, da v socialdemokratičnih vrstah ni takih nevoščljivcev in sebičnežev kakor so oni, ki se zbirajo okoli dopisnika »Slovenskega Naroda«.

Kaj ne, gospodje, da ste večkrat pripovedovali, da je Občno konz. društvo najbolj solidna prodajalna v Zagorju, tu so še zmerne cene; tako sta velikokrat pripovedovala Janez in Tomaž.

Pa še nekaj: to je šele velik greh, ki ga treba Čobalu očitati. Čobal je šel h Pollaku; dobil je čevlje; šel je na Dunaj in je preskrbel Pollaku premoga, potem pa je prodal čevlje, ki sta jih dobila tudi gospoda Korbar in Poljšak. To je res velik greh! Samo, žal, da ta greh ni zakrivil Čobal, ampak imenovana gospoda sama, ki sta prišla ali poslala po čevlje. Seveda jima Čobal ne očita tega, ampak Janez, ki jima je najbrže tudi nevoščljiv.

Po še neko veliko napako so zalotili v »Napreju«, ker so trdili, da je v Zagorju 7000 prebivalcev, dočim jih je samo 700 podpisalo deklaracijo. Tukaj so se gospodje zopet zmotili. Podpisovali niso samo iz zagorske občine; nabirali so podpise, to bi pa že Janez tudi lahko vedel in sešel prebivalce iz zagorske, kotredže in aržiške občine, potem pa še del šentlampertske in polšniške, in modri Janez, čeprav razočaran, bi bil vendar našel, da je teh prebivalcev več kot 7000 in tako so najbrže in tudi prav šteli »nevedni« dopisniki!

pri »Napreju«. Morda učenjaku Janezu tudi to seštevanje ni prav?

Najbolj pa se smeši dopisnik »Slovenskega Naroda« sam, ko pripoveduje o občinskih sejah in pravi med drugim, češ, naši odborniki so imeli opravilo, zaradi tega niso mogli priti k seji in zato se je socialdemokratom posrečilo, da so onemogočili sklepčnost seje. Dovolite nam, da popravimo še to neresnično trditev. Zagorska občina šteje 24 občinskih odbornikov. V zmislu § 42. občinskega reda jih mora biti najmanj 16 navzočih, da je seja sklepčna. Ker pa je v občinskem odboru 8 socialdemokratov in so bili še trije odborniki, ki jih dopisnik šteje za svoje, tudi za socialdemokratičen predlog smo prav radovedni, kako bi bil liberalni učenjak in žurnalista zagorske liberalne gospode mogel spraviti do dvotretinske sklepčnosti pri seji? Tako učen je le sam!

Končno pa nam še zažuga, da nam bo škodoval pri aprovizaciji. Gospod dopisnik, več kakor ste nam škodovali, nam itak ne morete; le kar okorajžite se in pohrustajte vse socialiste! Samo na eno vas opozarjamo, da boste pri prihodnjih občinskih volitvah z vašo lepo lastnostjo izgubili še tiste tri tucate volilcev, ki ste jih imeli doslej.

Vojna.

Na obsežnem francoskem bojišču se vrši največja bitka svetovne zgodovine: na fronti od severnega morja tje doli do švicarske meje si stojita v boju nasproti ogromni armadi, broječi nad 500 divizij, z več kot pet milijonov vojakov. Glavna moč nemške armade prodira na 80 kilometrov široki fronti Arras-La fere, kjer je šest do deset kilometrov globoko prodrla do tretje angleške črte. Število ujetnikov je razmeroma majhno, a strašne so baje angleške izgube, zlasti vsled porabe novih plinovih granat. O poteku gigantske bitke došla so nam naslednja brzobjavna poročila:

Velik uspeh na zapadu.

Dunaj, 23. marca. (Kor. urad.) Uradno se razglša: Na zapadu se je dosegel velik uspeh. Z ostalih bojišč nič novega. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 23. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Pod vodstvom Njega veličanstva cesarja in kralja se že nekaj dni vrši velika ofenzivna bitka proti angleški fronti pri Arrasu, Cambraiju in St. Quentinu. Tudi včeraj smo dosegli lepe uspehe. Divizije armadne skupine kraljeviča Ruprechta so v naskoku vzele višine severno in severozapadno Croisilles. Med fontaine la Croisilles in Moeuvre so vdrl v drugo sovražno pozicijo ter osvojile vasi Vaux-Fraucourt in Morchies. Močni angleški protinapadi so se zjavalili: Med Gonnelleu in potokom Avignon smo predrli prvo in drugo sovražno črto. Vzeli smo višine zapadno Gousencourta, Handicourta in Villers-Faucon, v dolini poteka Cologne pa smo iztrgali sovražniku Roisel in Marguaise. Srdit je bil boj za višine pri Ephe. Obkoljevali smo severa in z juga jih je moral sovražnik prepustiti našim četam. Med Ephe in Roiselom so skušali Angleži ustaviti naše zmagovito protinapade, a brez uspeha; s težkimi izgubami za sovražnika smo jih povsod vrgli nazaj. Višine severno Vermande smo z naskokom osvojili. Naše čete stoje pred tretjo sovražno črto. Pod utisom teh uspehov je sovražnik izpraznil svoje pozicije južno-zapadno Cambraia. Sledili smo mu preko Demicourta, Flesquieresa in Ribocourta. Med potokom Ovignon in Somma so si zbori armadne skupine nemški cesarjevič, osvojili prve sovražne pozicije, naslile pot skozi gozd Holom in preko višin Savy n Rausy ter vdrl v tretje sovražne pozicije. Južno Somme so predrle naše divizije sovražne črte ter v neustavljivem prodiranju vrgle sovražnika preko kanala Grozat nazaj proti zapadu. Lovski bataljoni so izsilili prehod čez Oiso zapadno La Fere. S sodelovanjem sledečih jim divizij so iztrgali sovražniku močno utrjene višine v območju trdnjave La Fere. Ujel, oziroma uplenil sta armadna skupina kraljeviča Ruprecht 15.000 ujetnikov in 200 topov, armadna skupina nemški cesarjevič 10.000 ujetnikov, 150 topov in 300 strojnih pušk. Na ostali zapadni fronti traja artilerijski boj dalje, zlasti med Lyso in kanalom La Bassée, na obeh straneh Reimsa, pred Verdunom in v Loreni. — Vzhod. Vsled romunske kabinetne krize so se mirovna pogajanja nekoliko zavlekla. Orožje bo zaradi tega še nadaljnje tri dni počivalo. — Ludendorff.

Berlin, 23. marca zvečer. Wolffov urad poroča: Prvi del velike bitke na Flandrskem je končan. Zmaga je naša. Velik del angleške armade je poražen. Mi se bojujemo sedaj približno v črti Bapaume-Peronne-Ham.

Dunaj, 24. marca. (Kor. urad.) Uradno se razglša: Uspeh na zapadu vedno večji. Na vzhodu in v Benečiji nič novega. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 24. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Bitko pri Monchy-Cambrai-St. Quentin-La Fere smo dobili. Angleška 3. in 5. armada in deli francosko-amerikanske rezerve so poraženi ter z ogromnimi izgubami vrženi nazaj na Bapaume-Bouchavenes onkraj Somme med Peronne in Ham ter na Chauny. Armada generala Belowa je z naskokom vzela višine

pri Monchy ter v napadu prodira preko Vaucourta in Henina proti zapadu. Severovzhodno Bapauma je v boju za tretjo sovražno pozicijo. Močni angleški protinapadi so se izjalovili. Armada generala Von der Marwitz je ostala sovražniku za petami ter je prodrla do treje sovražne pozicije v črti Bequaneourt, Hureu, Tompleuk, La Fosse, Bernes. Včeraj zjutraj je sovražnik ponovno napadla ter ga porazila v kljub obupnemu odporu. Dosegla je zvezo z levim napadalnim krilom armade generala Belowa. Med Manancourtom in Peronne so čete generalov Kathen in Gontard izsilile prehod čez odsek Tortilles ter stoje na bojišču sommske bitke v boju za Bouchavesnes. Peronne je padel. Južno so druge divizije prodrele do Somme. Že zvečer 22. marca je armada generala Hutier iztrgala sovražniku tretje pozicije, jih predrla ter prisilila sovražnika, da se je umaknil. V nevzdržnem prodiranju so armadni zbori Luetwitz in Oettinger dosegli Sommo. Po srđitem boju je padel Ham v roke naših zmagovitih čet. Angleške rezerve, ki so se jim v obupnem napadu vrgle nasproti, so izkrevavele. Zbori generalov Webern in Conta in čete generala Gayla so po vročem boju prekoračile kanal Crozat. V naglici k protinapadu dospele angleško-francoske in ameriške polke so vrgli nazaj na Chauny. Čete vseh nemških plemen so pripomogle k temu ogromnemu uspehu. Napadalna drznost infanterije je neprekosljiva in je pokazala, kaj premore nemška hrabrost. Lahka, težka in najtežja artilerija je bistveno pripomogla, da je prodiranje infanterije ostalo v gladkem teku. Pionirji so se odlikovali v boju in pri delu. Letalci in baloni so donášali vodstvu dragocena poročila. Naše zračne bojne sile so v težkih bojih obdržale nadvlado v zraku. Avtomobilne kolone in tren so delovale neumorno. Naš plen se je zvišal na 30.000 ujetnikov in 600 topov. Na mnogih mestih ostale zapadne fronte so trajali artilerijski boji dalje. Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Berlin, 24. marca zvečer. Wolffov urad poroča: Orjaški boj za Bapaume. Med kraji Peronne in Ham smo Sommo na mnogih mestih v napadu prekoračili. Med Sommo in Oiso prodirajo naši zbori odbijajoč ljute protinapade. Chauny smo vzeli. Plen vojnega materiala je ogromen. Umikajoč se zažigajo Angleži francoske vasi in mesta. Z dalekostrelnimi topovi smo obstreljevali trdnjavo Pariz.

Dunaj, 25. marca. (Kor. urad.) Uradno se razglaš: Na zapadu ne morejo niti najljutejši protinapadi ustaviti prodiranje naših zmagovitih zaveznikov. Sicer nič novega. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 25. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Kraljevič Ruprecht Bavarski je z armadami generalov Belowa in Marwitsa po izredno ljutem boju pri Bapaumu sovražnika popolnoma porazil. Armadni zbori generalov Von dem Borne, Lindepuis in Kuchu so po srđitih bojih predrla močne sovražne pozicije severovzhodnega Bapauma, od vshoda in jugovshoda sem pa so čete generala Grunnerta vrgle sovražnika preko Ytres in Sally nazaj. Žilav odpor sovražnih čet, ki so vedno in vedno dobivale ojačenja, je bil končno v ljutem boju zlomljen. Nove divizije in številni oklopni avtomobili so se vrgli nasproti našim ob cestah, ki vodijo iz Bapauma proti Cambraiju in Peronne, a poraza niso mogle več popraviti. Umaknile so se končno v zapadni smeri. V ponočnem boju je padel Bapaume v naše roke. Vroči boji so se vršili za Combles in za tamošnje višine. Vrgli smo sovražnika. Napadi angleške konjenice so se izjalovili. Nemški cesarjevič je z armado generala Hutier v okolici Hama izsilil prehod čez Sommo. Zmagovite njegove čete so vzele višine onkraj Somme. Ljuti protinapadi angleške infanterije in kavalerije so ostali brezuspešni. Mesto Nesle smo vzeli proti večeru z naskokom. Med Sommo in Oiso so čete, ki so prešle čez kanal Grozat, še pozno zvečer iztrgale sovražniku močno izgrajene in žilavo branjene pozicije na zapadnem bregu kanala. V drznih napadih smo vrgli Angleže, Francoze in Amerikance skoz komaj prodirne gozdove preko La Noville in Villquir-Sumonta nazaj. Napad se je nadaljeval. Francoske infanterijske in kavalerijske divizije, ki so napadale, smo krvavo zavrnili, umikajočemu sovražniku smo bili vedno za petami. Gulecard in Chauny smo proti večeru osvojili. Z dalekostrelnimi topovi smo tudi včeraj obstreljevali trdnjavo Pariz. Krvave izgube sovražnika so izredno težke. Ogromen plen, ki nam je prišel v roke, se ne da še pregledati. Doslej se je našlo 45.000 ujetnikov, mnogo nad 600 topov, na tisoče strojnih pušk, silne množine municije in vojnega materiala, živil in obleke. Na flanderski fronti pri Reimsu in pred Verdunom se artilerijski boj nadaljuje. Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Angleško vojno poročilo.

Dunaj, 25. marca. Vojni poročevalni stan javlja: Angleško uradno vojno poročilo z dne 24. marca zvečer: Novi močni sovražni napadi so se razvili zjutraj na celi vojni črti in so trajali ves dan. Južno Peronna se je posrečilo sovražniku po težkem boju prekoračiti Sommo na gotovih točkah. Te bomo objavili pozneje. Severno Peronna je naravnal sovražnik svoje napade z vso silo proti črti ob Tortillu. Naše čete so se umak-

nile v tem odseku bojišča boreč se v nove postojanke. Še severneje je napadala nemška infanterija z močnimi četami in znatnimi izgubami za sovražnika naše vrste.

Aprovizacija.

Velikonočna delitev živil.

Mestna aprovizacija bo delila velikonočni teden med člane svoje ubožne akcije razna živila. Poskusila bo zadovoljiti vse v največji meri, ki je v teh težavnih časih mogoča. Dobile pa bodo stranke z zelenimi izkaznicami A jajca po 10 vinarjev in sveže meso po 80 vin. Stranke z zelenimi izkaznicami B sveže meso po 2 K in zabelo po 10 kron kilogram. Stranke z rumenimi izkaznicami C prekajeno meso po 8 K kilogram in orehe po 2 K kilogram. Uradniške skupine prekajeno meso po 8 kron kilogram. I. in II. uradniška skupina jajca po 20 vin., III. in IV. uradniška skupina orehe po 4 K kilogram, in stranke z rumenimi izkaznicami D sveže meso po 4 K kilogram in orehe po 4 K kg. Razdelitev se bo vršila, kakor sledi:

Zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A dobijo jajca po 10 vin. in 4 komade na osebo v sredo dne 27. t. m. na Poljanski cesti št. 15 in sicer od 8. do 9. ure št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do konca.

I. in II. uradniška skupina prejmeta jajca po 20 vin. in 4 komade na osebo v sredo dne 27. t. m. na Poljanski cesti št. 15 in sicer I. uradniška kategorija od 10. do 11. ure dopoldne št. 1 do 100, popoldne od 2. do 3. št. 101 do 200, od 3. do 4. št. 201 do 300, od 4. do 5. št. 301 do konca, od 5. do 6. vsa II. uradniška kategorija.

Zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo čisto mast in pretopljen jedilni loj. Vsaka oseba dobi 10 dkg čiste masti in 10 dkg pretopljenega jedilnega loja. Razdelitev se vrši pri Mühleisnu na Dunajski cesti v torek popoldne dne 26. t. m. od 2. do 3. popoldne št. 1 do 100, od 3. do 4. št. 101 do 200, od 4. do 5. št. 201 do 300. V sredo dne 27. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. št. 301 do 400, od 9. do 10. št. 401 do 500, od 10. do 11. št. 501 do 600. Popoldne od 2. do 3. št. 601 do 700, od 3. do 4. št. 701 do 800, od 4. do 5. št. 801 do 900, v četrtek dne 28. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 901 do 1000, od 9. do 10. št. 1001 do 1100, od 10. do 11. št. 1101 do 1200, popoldne od 2. do 3. št. 1201 do 1300, od 3. do 4. št. 1301 do 1400, od 4. do 5. št. 1401 do 1500. V petek dne 29. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1501 do 1600, od 9. do 10. št. 1701 do 1800, popoldne od 2. do 3. št. 1801 do 1900, od 3. do 4. št. 1901 do 2000, od 4. do 5. št. 2001 do 2100. V soboto dne 30. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 2101 do 2200, od 9. do 10. št. 2201 do 2300, od 10. do 11. št. 2301 do konca.

Rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo prekajeno meso po 8 K in četrť kg na osebo v cerkvi sv. Jožefa v sredo dne 27. t. m. Določen je ta-le red: od 8. do pol 9. dopoldne št. 1 do 200, od pol 9. do 9. št. 201 do 400, od 9. do pol 10. št. 401 do 600, od pol 10. do 10. št. 601 do 800, od 10. do pol 11. št. 801 do 1000, od pol 11. do 11. št. 1001 do 1200, od 11. do pol 12. št. 1201 do 1400, od pol 12. do 12. št. 1401 do 1600, popoldne od 2. do pol 3. št. 1601 do 1800, od pol 3. do 3. št. 1801 do 2000, od 3. do pol 4. št. 2001 do 2200, od pol 4. do 4. št. 2201 do 2400, od 4. do pol 5. št. 2401 do 2600, od pol 5. do 5. št. 2601 do 2800, od 5. do pol 6. št. 2801 do konca.

Orehi za III. in IV. okraj uradniške skupine. Stranke z izkaznicami III. in IV. okraja uradniške skupine prejmejo orehe in sicer pol kg na osebo. Kilogram 4 K pri Mühleisnu na Dunajski cesti v sredo dne 27. t. m. dopoldne in sicer III. uradniška kategorija od 8. do pol 9. IV. uradniška kategorija od pol 9. do 9.

Orehi na rumene izkaznice D. Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo orehe in sicer pol kg na osebo, kilogram po 4 krone pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: od 9. do pol 10. št. 1 do 100, od 10. do pol 11. št. 101 do 200, od pol 11. do 11. št. 201 do 300, popoldne od 2. do pol 3. št. 301 do 400, od pol 3. do 3. št. 401 do 500, od 3. do pol 4. št. 501 do konca.

Orehi na rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo orehe in sicer po pol kg na osebo, kilogram po 2 kroni pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: v sredo, dne 27. t. m. od pol 4. do 4. št. 1 do 100, od 4. do pol 5. št. 101 do 200, od 5. do pol 6. št. 201 do 300. V četrtek, dne 28. t. m. dopoldne od 8. do pol 9. št. 301 do 400, od pol 9. do 9. št. 401 do 500, od 9. do pol 10. št. 501 do 600, od pol 10. do 10. št. 601 do 700, od 10. do pol 11. št. 701 do 800, od pol 11. do 11. št. 801 do 900, popoldne od 2. do pol 3. št. 901 do 1000, od pol 3. do 3. št. 1001 do 1100, od 3. do pol 4. št. 1101 do 1200, od pol 4. do 4. št. 1201 do 1300, od 4. do pol 5. št. 1301 do 1400, od pol 5. do 5. št. 1401 do 1500. V petek, dne 29. t. m. dopoldne od 8. do pol 9. št. 1501 do 1600, od pol 9. do 9. št. 1601 do 1700, od 9. do pol 10. št. 1701 do 1800, od pol 10. do 10. št. 1801 do 1900, od 10. do pol 11. št. 1901 do 2000, od pol 11. do 11. št. 2001 do 2100, popoldne od 1. do pol 2. št. 2101 do 2200, od pol 2. do 2. št.

2201 do 2300, od 2. do pol 3. št. 2301 do 2400, od pol 3. do 3. št. 2401 do 2500, od 3. do pol 4. št. 2501 do 2600, od pol 4. do 4. št. 2601 do 2700, od 4. do pol 5. št. 2701 do 2800, od pol 5. do 5. št. 2801 do konca.

Prodajalci kavine mešanice, ki še niso naznanili ostanka kavine mešanice, se pozivljajo, da takoj sporoče, koliko je še ostalo kavine mešanice, ker se jim bode sicer udložila globa radi nerednosti. Mestni magistrat nima časa, da bi vsacega muduenga trgovca posebej vabil za napoved ostanka.

Zadnje vesti.

Nemiri v gornji Italiji.

Lugano, 24. marca. V Turinu in Milanu so se vršili zadnje dni zaradi pomanjkanja živeža veliki nemiri. Turin je bil dva dni brez kruha.

Mirovna pogajanja z Rumunijo.

Dunaj, 24. marca. Korespondenčni urad poroča iz Bukaresta: Pogajanja med zaveznicami kakor tudi med zaveznicami in Rumunijo zadovoljivo napredujejo. Ugotovilo se je bistveno zblizanje v točkah, glede katerih se mi še dosegele sporazum.

Dogodki v Rusiji.

Petrograd, 24. marca. (Agentura.) Demobilizacija fronte je izvršena. Včeraj so bile razpuščene zadnje vojaške formacije.

Petrograd, 24. marca. Iz Simferopola poroča: fimošnji sovjet zavodu Smolnij, da se je Tavrija s Krimom proglasila za neodvisno republiko. Ob enem se razglaš lista članov sovjeta ljudskih komisarjev.

Moskva, 24. marca. V Ukrajini so se zadnje dni vršili živahni boji med četami sovjetov in med pripadniki rade.

Civilno prebivalstvo zapusti Verdun.

Bern, 24. marca. Glasom poročila pariškega »Petit Journal« je vojna oblast odredila, da se civilno prebivalstvo takoj odpravi iz trdnjave Verdun.

Obstreljevanje Pariza.

Pariz, 24. marca. Uradno se razglaš: Sovražnik je obstreljeval od osmih zjutraj dalje Pariz vsak četrť ure iz dalekostrelnega topa. Izstrelki kalibra 240 milimetrov so zadeli glavno mesto in njega okolico. 10 oseb je mrtvih, 15 ranjenih. Top strelja na daljavo 120 kilometrov. Postavljen je približno 12 kilometrov za francosko fronto.

Letalski napad na Pariz.

Pariz, 24. marca. Agence Havas poroča: Včeraj je priletela sovražna zračna flotilja v veliki višini nad Pariz, ter je z bombami napadla mesto. Letalci so na nekaterih točkah metali na mesto bombe, ki so zahtevale nekoliko človeških žrtev. Predsednik republike se je podal na mesta, kjer so padle bombe.

Sestava narodnega kabineta na Španskem.

Madrid, 22. marca. Vsi poskusi, sestaviti v Madridu koalicijski kabinet, so se izjalovili vsled osebnih nasprotstev posameznih strankinih voditeljev. Sestavitev enotnega kabineta strank je onemogočena in s tem so izčrpana vsa sredstva za rešitev krize. Položaj se je tako poslabšal, da se je kralj odločil, sklicati najpomembnejše strankine voditelje ob 10. zvečer h konferenci v kraljevo palačo. Po 24. urnem posvetovanju se je posrečilo sestaviti narodno vladu pod predsedstvom Maura, v kateri so prevzeli voditelji vseh večjih parlamentarnih strank posamezna resortna ministristva. Vredno je opomniti, da je bil sprejet v kabinet Francisco Cambos, voditelj katalonskih regionalistov. Kabinet je tako-le sestavljen: Min. predsednik: Antonio Maura, vnani minister: Eduardo Dato, justični minister: grof Romanones, notranji minister: Carcia Prieto, finančni minister: Augusto Ganza da Besade, vojni minister: general Jos, minister mornarice: admiral José Pidal, minister za javna dela: Francisco Cambo, naučni minister: Antonio Lula. Vladni program obsega vojaške reforme, amnestije, projekt o reformi zbornice in proračun za leto 1919. Ko je dospela po noči novica o sestavi narodnega kabineta, je priredilo občinstvo, ki je pričakovalo rešitev krize v bližini kraljeve palače in na Puerta del Sal, navdušene ovacije Španiji in kralju Alfonzu. Jutranji listi priznavajo soglasno, da je obvarovana dežela vsled sestave ministristva gotove katastrofe.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.